

DOI 10.31558/2307-2318.2024.1.15

УДК 338.2

JELClassification: M20

Капранов М. А.,

асистент кафедри транспортного менеджменту і логістики, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро, Україна

<https://orcid.org/0009-0003-9440-4646>kapranov_m_a@pstu.edu**Шаталов А.С.,**

магістр підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро, Україна

9kss22.chatalov@gmail.com

ВПЛИВ КРЕАТИВНОСТІ МИСЛЕННЯ НА РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

У статті автори досліджують вплив креативності на розвиток інноваційного підприємництва у сучасних умовах. У статті визначено значення креативності як фактору, що сприяє появі нововведень, розв'язанню складних проблем, особистісному розвитку та впливу на суспільство. Автори аналізують роль креативності у стартап-екосистемі, вказуючи на необхідність цієї властивості для успіху підприємництва. Запропоновано пропозиції для подальшого розвитку інноваційного підприємництва, що можуть сприяти підприємствам у підвищенні їх конкурентоспроможності та адаптації до сучасного бізнес-середовища.

Ключові слова: інновації, креативність, інноваційне підприємництво, креативне мислення, підприємництво, конкурентоспроможність, стартап.

Рис. – 5, Табл. – 1, Лім. - 4

М. Kapranov,

assistant of the department of transport management and logistics, SHEI «Pryazovskyi State Technical University», Dnipro, UA

<https://orcid.org/0009-0003-9440-4646>kapranov_m_a@pstu.edu**A. Shatalov,**

master of entrepreneurship, trade and exchange activity, SHEI «Pryazovskyi State Technical University», Dnipro, UA

9kss22.chatalov@gmail.com

IMPACT OF CREATIVE THINKING ON THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP

In the article, the authors explore the impact of creativity on the development of innovative entrepreneurship in modern conditions. The article defines the significance of creativity as a factor that fosters the emergence of innovations, solving complex problems, personal development, and societal influence. The authors analyse the role of creativity in the startup ecosystem, emphasizing the necessity of this characteristic for entrepreneurial success. Suggestions are put forth for the further development of innovative entrepreneurship, which can assist businesses in enhancing their competitiveness and adapting to the contemporary business environment.

Key words: innovation, creativity, innovative entrepreneurship, creative thinking, entrepreneurship, competitiveness, start-up.

Постановка проблеми полягає у відзначенні та дослідженні ключових аспектів впливу креативності та інноваційного підприємництва на економічний розвиток і зростання країни. Важливість інновацій та підприємництва як двох основних драйверів економічного прогресу, проблема обмеженого доступу до фінансування для стартапів, ризику політичної та економічної нестабільності, а також відгук на економічну ситуацію в Україні становлять складність розвитку підприємництва та необхідність створення сприятливого середовища для інновацій та підприємництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розвитку інноваційного підприємництва і впливу на його розвиток креативного мислення останнім часом стало приділятися достатньо уваги, як в Україні так і країнах світу. Цій проблематиці присвячено дослідження таких українських науковців, як: Гавриш О., Пильнова В., Пісковець О., Грабовська І., Рудь Н., Ямненко Г., та ін. Ці дослідження відзначають зростаючий інтерес до розуміння того, як креативність сприяє інноваціям та успіху в бізнесі. Учені та експерти досліджують різні аспекти креативності та інновацій у підприємницькому контексті підкреслюючи, що креативність є ключовим елементом для інновацій та успіху в сучасному підприємстві. Вони також вказують на необхідність розвитку креативних здібностей та створення умов для їх застосування в управлінні та розвитку інноваційного підприємства.

Мета статті полягає в дослідженні та висвітленні важливості креативності в розвитку інноваційного підприємництва. Стаття спрямована на аналіз впливу креативності на створення нових підприємств, продуктів та послуг, а також на розв'язання складних глобальних проблем.

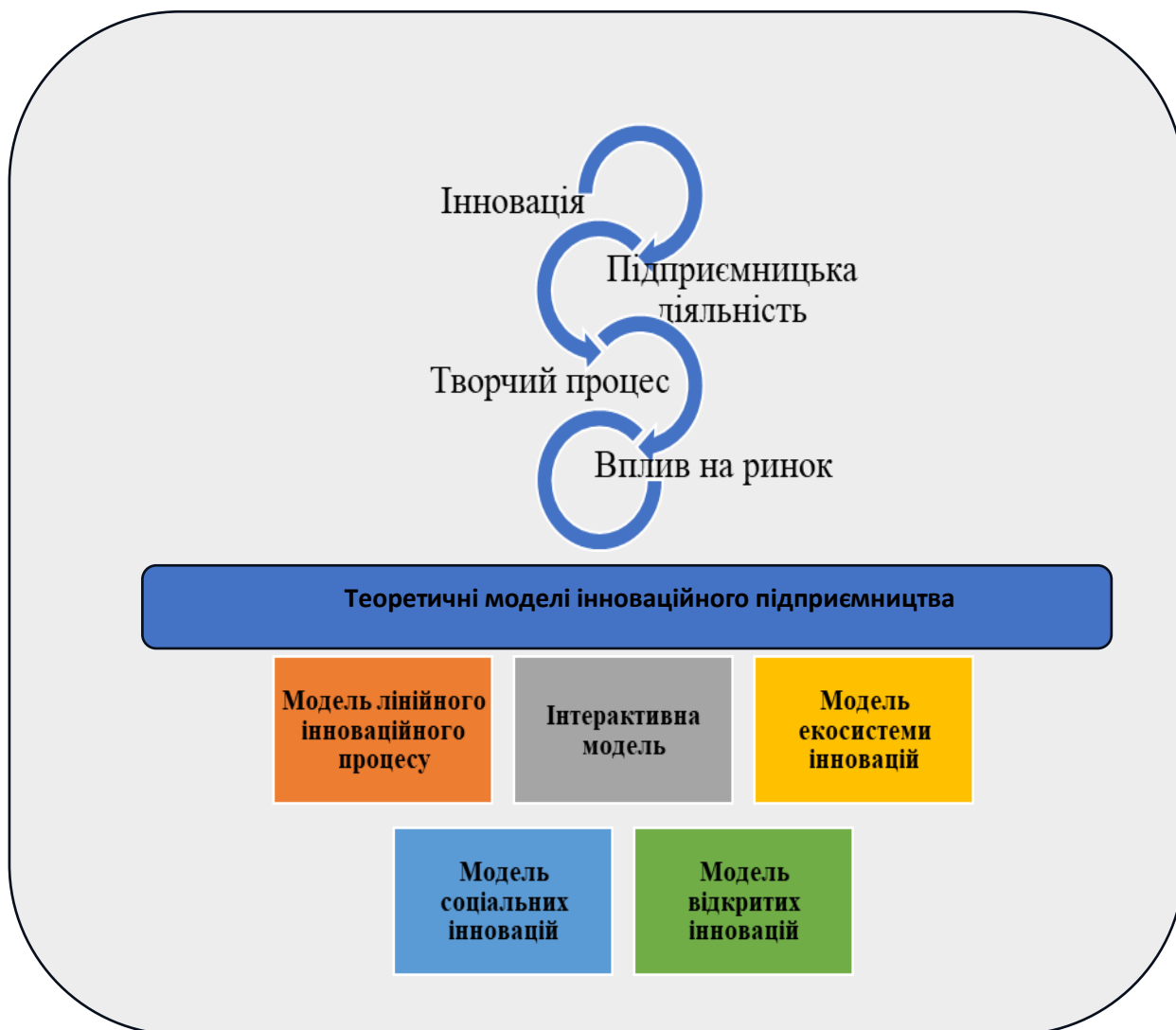
Результати дослідження. Становлення та розвиток сучасної інноваційної та підприємницької діяльності є одним із основних напрямків економічного зростання та економічного прогресу країни. Завдяки інноваціям значно відновилася конкурентоспроможність, залучивши нові інвестиційні потоки. Підприємство та інновації є двома основними чинниками економічного зростання в умовах сучасної системи глобалізації. Окрім інноваційних технологій і технологічних проривів, постійно впроваджуються нові методи розвитку ринку та організації робочої сили.

Інноваційне підприємництво має важливе значення для економічного зростання. По-перше, інноваційне підприємство веде до створення нових продуктів і послуг, які можуть стати джерелом прибутку та створення робочих місць. По-друге, інноваційне підприємство може створювати нові ринки шляхом виявлення незадоволених потреб або розробки нових технологій. Нарешті, інноваційне підприємство може підвищити продуктивність і конкурентоспроможність шляхом вдосконалення процесів і зниження витрат.

Концепція інноваційного підприємництва постійно розвивається. Нові технології та галузі потребують нових підходів до інноваційного підприємства. (рис. 1)

Креативність – багатогранне явище, яке різною мірою може проявлятися в різних видах діяльності. Воно забезпечує стиль виконання, який можна назвати творчим, і він є універсальним та інтегративним за своєю природою. Креативність є фактором інноваційно-творчої діяльності, забезпечує функціонування актуальної сфери творчої діяльності людини. Прояв креативності залежить від відмінностей у засобах реалізації та джерела походження, рівня усвідомленості та стійкості

Креативність - це здатність генерувати нові та оригінальні ідеї, концепції, або рішення, які часто вважаються інноваційними або незвичайними. Це не просто творчість у мистецтві чи літературі; креативність проявляється в багатьох сферах, включаючи науку, бізнес, освіту, технології, кулінарію та повсякденне життя.

Рис 1. Складові елементи інноваційного підприємництва

*складено авторами

Значення креативності полягає у її здатності стимулювати інновації та прогрес наведено на рис. 2. Значення креативності полягає у її впливовості на інновації, проблеморозв'язання, особистісний розвиток та суспільство в цілому, а саме:

1. Інновації: креативність є ключовим драйвером інновацій у всіх галузях - від науки й технологій до мистецтва та дизайну. Вона дозволяє створювати нові продукти, послуги та методології, які можуть покращити якість життя та відкривати нові можливості.

2. Розв'язання проблем: креативність допомагає у виявленні нестандартних рішень складних проблем. Це особливо важливо в умовах швидких змін та нестабільності, де традиційні підходи можуть бути неефективними.

3. Особистісний розвиток: креативність сприяє самовираженню та саморозвитку, дозволяючи індивідам розвивати свої унікальні таланти та інтереси. Це також важливо для психічного здоров'я, оскільки креативні заняття можуть знижувати стрес та підвищувати настрій.

4. Суспільний вплив: на макрорівні креативність має значний вплив на культурний та економічний розвиток суспільств. Вона стимулює культурне розмаїття, сприяє економічному зростанню через нові підприємства та інновації, та відіграє ключову роль у формуванні суспільних змін.

5. Адаптивність та гнучкість: у швидкозмінному світі креативність допомагає людям адаптуватися до нових викликів та обставин, розвиваючи гнучкість мислення та відкритість до нових ідей.

Рис. 2. Значення креативності у її здатності стимулювати інновації та прогрес

*складено авторами

Загалом, креативність є фундаментальним аспектом людського досвіду, який відіграє вирішальну роль у особистому розвитку, соціальному прогресі та економічному інновуванні.

Значний вплив оказує креативність на створення стартапів, бо вони виступають як рушійна сила всіх підприємницьких починань. Успішні стартапи значною мірою покладаються на креативність як рушійну силу своїх підприємницьких починань. Насправді креативність є необхідною умовою для інновацій і допомагає сприяти інноваціям у стартапах. Творчий підхід необхідний у всіх аспектах діяльності підприємства, від розробки продукту та маркетингу до управління та бізнес-стратегії. Розвиток навичок для нетривіальних творчих рішень є важливим елементом в управлінні та бізнесі, оскільки допомагає підприємствам випереджати своїх конкурентів і адаптуватися до змін на ринку [1]. Здатність генерувати свіжі ідеї та мислити нестандартно – це те, що відрізняє успішні стартапи від інших. Стартапи, які віддають перевагу творчості, можуть створювати унікальні продукти та послуги, які заповнюють прогалини на ринку, залучають клієнтів і отримують дохід. Крім того, сприяння розвитку культури творчості в організації може створити більш залучену робочу силу, що призведе до вищого рівня продуктивності та задоволеності роботою. Використовуючи креативність як рушійну силу своїх підприємницьких починань, стартапи можуть отримати конкурентну перевагу на ринку та досягти довгострокового успіху.

Успішні стартапи часто використовують креативність як основний елемент для підприємницьких починань, і це проявляється у декількох ключових аспектах:

1. Інновація в продуктах та послугах: креативність дозволяє стартапам розробляти унікальні, інноваційні продукти та послуги, які вирізняються на ринку. Це може включати

все, від розробки нового технологічного продукту до створення оригінального підходу до звичайних послуг.

2. Розв'язання проблем: креативність сприяє виявленню нестандартних рішень складних проблем, з якими може стикатися ринок або споживачі. Стартапи, які здатні креативно підходити до розв'язання проблем, часто досягають успіху, пропонуючи інноваційні рішення там, де інші бачать тільки перешкоди.

3. Маркетинг та брендинг: креативні маркетингові стратегії та брендинг можуть допомогти стартапам виділитися серед конкурентів. Це може включати оригінальний дизайн, унікальні рекламні кампанії, та інноваційні способи залучення клієнтів.

4. Моделі бізнесу: креативний підхід до бізнес-моделей дозволяє стартапам виходити за рамки традиційних підходів та знаходити нові шляхи монетизації, дистрибуції та зростання.

5. Корпоративна культура: створення креативної та інноваційної корпоративної культури сприяє залученню талановитих співробітників та підтримує гнучкість, адаптивність та неперервне навчання, які є життєво важливими для швидкозмінного стартап-середовища.

6. Адаптація до змін: у світі, де ринкові умови швидко змінюються, креативність дозволяє стартапам швидко адаптуватися та розвиватися, відповідаючи на нові виклики та можливості.

Загалом, креативність у стартапах не тільки допомагає у створенні інноваційних продуктів та послуг, але й підтримує здатність підприємства до швидкого розвитку, адаптації та зростання в динамічному бізнес-середовищі.

Розвиток підприємницького мислення, яке сприяє творчості та інноваціям, має вирішальне значення для успіху в сучасному бізнес-ландшафті. Творче та інноваційне підприємницьке мислення характеризується кількома ключовими рисами, такими як управління персоналом, стратегічний менеджмент, самоменеджмент, організаційна культура та маркетинг інновацій [1]. Креативність відіграє життєво важливу роль у розвитку цього мислення, оскільки передбачає створення нових систем знань, умінь і навичок в організації [1]. Це схоже на інноваційний менеджмент, але більше фокусується на структурі інтелектуального продукту [1]. Насправді креативність є необхідною складовою інноваційної діяльності та вважається найважливішим нематеріальним активом бізнесу [1].

Прорив Заходу на ринок нових технологій відбувся завдяки їхньому ставленню до творчості та постійному створенню нових продуктів і послуг [1]. Для підприємців креативність необхідна для зайняття нових ринкових ніш і забезпечення конкурентної переваги [1]. Загалом, розвиток творчого та інноваційного підприємницького мислення може призвести до успіху в діловому світі, що постійно розвивається.

Творче та інноваційне підприємницьке мислення включає в себе ряд ключових характеристик, які відрізняють успішних підприємців і сприяють розвитку та успіху їхніх бізнесів:

1. Відкритість до нових ідей: підприємці, які відзначаються креативністю, зазвичай відкриті до нових концепцій і готові досліджувати нетрадиційні підходи та ідеї.

2. Здатність до інновацій: це не просто здатність придумувати нові ідеї, але й уміння втілювати ці ідеї в життя, створюючи вартісні інновації у вигляді продуктів, послуг чи бізнес-моделей.

3. Гнучке мислення: Ефективні підприємці часто можуть гнучко переключатися між різними ідеями та підходами, швидко адаптуючись до змінних обставин.

4. Ризикованість: Вони готові ризикувати, експериментувати та приймати можливі невдачі як частину процесу навчання та розвитку.

5. Критичне мислення: Креативні підприємці аналізують інформацію критично, використовують дані для прийняття обґрунтованих рішень і постійно переоцінюють свої підходи.

6. Нетрадиційне мислення: Вони відходять від стандартних шаблонів і відкриті до нетрадиційних методів мислення та вирішення проблем.

7. Неперервне навчання: Постійне самовдосконалення та навчання є важливими, оскільки це допомагає підприємцям залишатися в курсі нових трендів, технологій та бізнес-практик.

8. Співпраця та відкритість до зворотного зв'язку: вони часто шукають співпрацю та зворотний зв'язок від інших, щоб покращити свої ідеї та розширити перспективи.

9. Стійкість та витривалість: уміння витримувати труднощі, відновлюватися після невдач та витривало працювати над своїми цілями є ключовими для досягнення успіху.

10. Візіонерство: це здатність бачити більшу картину, передбачати майбутні тренди та потреби, і керуватися довгостроковою перспективою.

Глобальні тенденції в інноваційному підприємництві включають кілька ключових аспектів:

1. Фокус на технологічних інноваціях: багато стартапів та компаній зосереджуються на розробці новітніх технологій, включаючи штучний інтелект, блокчейн, робототехніку, інтернет речей (IoT) та біотехнології.

2. Стійкість та відповідальність: зростаюча увага до стійкості та корпоративної соціальної відповідальності, особливо у відповідь на зміну клімату та екологічні виклики.

3. Цифрова трансформація: швидке впровадження цифрових технологій в усіх галузях економіки, включаючи автоматизацію бізнес-процесів та використання великих даних для прийняття рішень.

4. Глобалізація та віддалена робота: розширення глобального ринку та збільшення можливостей для віддаленої роботи, що змінює традиційні бізнес-моделі та робочі процеси.

5. Колаборації та партнерства: зростаюча важливість партнерств та колаборацій між стартапами, корпораціями, науковими установами та урядами для просування інновацій.

6. Фінансування інновацій: розвиток венчурного капіталу, краудфандингу та інших форм фінансування для підтримки інноваційних підприємств.

Глобальний досвід інноваційного підприємництва з 2020 по 2022 роки показав значні тенденції та зміни:

1. Цифрові інновації як ключовий рушій: цифрові інновації стали центральною силою успіху підприємництва, впливаючи на підприємства різних розмірів і галузей. Доведено, що він значно прискорює зростання ВВП, покращує ефективність бізнесу та підвищує конкурентоспроможність.

2. Вплив цифрових технологій: дослідження показали, що цифровізація призводить до зниження операційних витрат, збільшення продажів і кращої взаємодії з клієнтами для компаній, що дозволяє вийти на нові ринки. Це створює позитивну петлю між цифровізацією та підприємництвом. Крім того, цифрові технології підвищують продуктивність фірм, особливо у виробничих та інтенсивних галузях.

3. Роль уряду в підприємстві: державна політика та нормативні акти значно впливають на підприємство та цифрові інновації. Вони відіграють вирішальну роль у формуванні бізнес-середовища, підтримці підприємців та сприянні економічному зростанню

4. Виклики та можливості в малих і середніх підприємствах: дослідження показали важливість підприємницької орієнтації в малих і середніх підприємствах (МСП), припускаючи, що міцні мережі та стратегічні альянси є життєво важливими для конкурентної переваги.

5. Регіональні відмінності та інновації. Різні регіони зазнали різного впливу цифрових інновацій. Наприклад, в Африці високі темпи розвитку показали специфічні бізнес-моделі, що інтегрують різні сектори. У Латинській Америці цифрові технології дозволили компаніям скорочувати витрати, покращувати послуги та стимулювати справедливе економічне зростання.

6. Продуктивність і впровадження цифрових технологій: впровадження цифрових технологій корелює з підвищенням продуктивності на рівні фірми, підкреслюючи важливість інновацій цифрових технологій для ефективності бізнесу.

Значний вплив на інноваційне підприємництво має економічна ситуація в Україні. Економіка країни роками переживає проблеми з високим рівнем корупції, політичною нестабільністю та браком інвестицій. Ці фактори ускладнюють для стартапів доступ до фінансування та розвиток бізнесу. Крім того, в Україні бракує джерел фінансування інноваційних стартапів. Банки неохоче кредитують стартапи через високий ризик, а венчурного капіталу бракує. Як наслідок, багатьом стартапам важко отримати фінансування, необхідне для розвитку. Щоб впоратися з цими економічними факторами, Україні необхідно створити середовище, сприятливе для інвестицій. Уряд має працювати над зменшенням корупції та політичної нестабільності, що залучить більше інвестицій у країну.

Інноваційне підприємництво в Україні має свої унікальні особливості, які відображаються в національному контексті. До ключових аспектів унікальних особливостей інноваційного підприємництва можна віднести (рис. 3):

1. Історичний та культурний контекст: Україна має багату історію та культуру, яка впливає на стиль ведення бізнесу. Це створює унікальний підхід до інновацій, який часто залучає елементи місцевої культури та традицій.

2. Політичні та економічні виклики: Україна зіткнулася з рядом політичних та економічних труднощів, що мають вплив на інноваційне підприємництво. Це включає обмеження в фінансуванні, нормативні бар'єри та інші чинники, які можуть ускладнювати розвиток бізнесу.

3. Технологічні інновації та освіта: Україна відома своїми досягненнями в області технологій та вищої освіти, особливо в ІТ-секторі. Це сприяє розвитку інноваційного підприємництва, залучаючи таланти та інвестиції в цю сферу.

4. Історичний та культурний контекст: Україна має багату історію та культуру, яка впливає на стиль ведення бізнесу. Це створює унікальний підхід до інновацій, який часто залучає елементи місцевої культури та традицій.

Рис. 3. Особливості інноваційного підприємництва в Україні

*складено авторами

5. Історичний та культурний контекст: Україна має багату історію та культуру, яка впливає на стиль ведення бізнесу. Це створює унікальний підхід до інновацій, який часто залучає елементи місцевої культури та традицій.

6. Політичні та економічні виклики: Україна зіткнулася з рядом політичних та економічних труднощів, що мають вплив на інноваційне підприємництво. Це включає обмеження в фінансуванні, нормативні бар'єри та інші чинники, які можуть ускладнювати розвиток бізнесу.

7. Технологічні інновації та освіта: Україна відома своїми досягненнями в області технологій та вищої освіти, особливо в ІТ-секторі. Це сприяє розвитку інноваційного підприємництва, залучаючи таланти та інвестиції в цю сферу.

8. Міжнародна інтеграція та співпраця: Україна активно працює над інтеграцією в міжнародні ринки, що створює можливості для співпраці з іноземними партнерами та приваблює інвестиції.

9. Стартап-екосистема: В Україні формується активна стартап-екосистема, яка підтримує інноваторів і підприємців через інкубатори, акселератори, венчурні фонди та інші ресурси.

Ці особливості роблять інноваційне підприємництво в Україні унікальним, викликаючи одночасно і можливості, і виклики для підприємців.

Для побудови ефективної стратегії розвитку інноваційного підприємництва необхідно зробити SWOT аналіз. Аналіз ключових викликів та можливостей інноваційного підприємництва в Україні дозволяє глибше зрозуміти умови, в яких розвиваються українські стартапи та інноваційні компанії (табл. 1).

Таблиця 1 - SWOT- аналіз інноваційного підприємництва

S	Сильні сторони:	W	Слабкі сторони
	Талановиті спеціалісти; Культура креативності та адаптивності; Розвиток стартап-екосистеми; Підтримка уряду та освітніх інституцій; Глобальні зв'язки; Вигідне географічне розташування;		Обмежене фінансування; Політична та економічна невизначеність; Юридичні та адміністративні бар'єри; Недостатня інфраструктура; Відтік мозків; Обмеження в глобальній інтеграції
O	Загрози	T	Можливості
	Зовнішня конкуренція; Залежність від зовнішніх ринків; Зміни у глобальній економіці; Політичні ризики; Проблеми із захистом інтелектуальної власності; Агресія росії;		Талановитий робочий потенціал; Розвиток технологічних кластерів; Підтримка від уряду та міжнародних організацій; Глобальні ринки; Європейська інтеграція;

*складено авторами

Стимулювання креативності та інноваційності вимагає цілеспрямованого підходу, оскільки ці якості є ключовими для розвитку та успіху в сучасному динамічному бізнес-середовищі. На рис. 4 наведено деякі методи, які можуть бути використані для стимулювання цих процесів:

Розвиток інноваційного підприємництва в сучасному світі вимагає адаптації до швидко змінюваних технологічних, економічних та соціальних умов.

Рис.4. Методи стимулювання креативності та інноваційності персоналу

*складено авторами

Розвиток інноваційного підприємництва в сучасному світі вимагає адаптації до швидко змінюваних технологічних, економічних та соціальних умов.

На рис. 5, наведено пропозиції напрямків для подальшого розвитку інноваційного підприємництва. Ці напрями можуть допомогти підприємствам залишатися конкурентоспроможними, ефективно реагуючи на виклики та можливості сучасного бізнес-середовища.

Висновки. Таким чином, можна зазначити, що креативність та інноваційне підприємництво відіграють істотну роль у розвитку країни, створенні нових продуктів, послуг та ринків. Важливість креативності полягає у здатності стимулювати інновації, допомагаючи вирішувати проблеми, сприяти особистісному росту та суспільному розвитку. Успішні стартапи залежать від креативності як ключового елементу, допомагаючи їм створювати унікальні продукти та послуги, отримувати конкурентні переваги та привертати клієнтів.

Розвиток культури творчості в організаціях сприяє залученню талановитих працівників, підвищенню продуктивності та рівню задоволеності роботою.

Креативність є фундаментальним аспектом інноваційної діяльності, найважливішим нематеріальним активом бізнесу і визначає його конкурентоспроможність.

Рис. 5. Напрями подальшого розвитку інноваційного підприємництва

*складено авторами

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гавриш О. М., Пильнова В. П., Пісковець О. В. Інноваційне підприємництво: сутність, значення та проблеми в сучасних умовах функціонування URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.12.109> (Дата звернення 30.10.23)
2. Грабовська І. Сучасні аспекти розвитку інноваційного підприємництва на засадах креативності URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fcda7243-0016-47ef-9265-781a7be2915d/content> (Дата звернення 01.11.23)
3. Рудь Н. Креативність в управлінні інноваційною діяльністю підприємства URL: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-2-9> (Дата звернення 29.10.23)
4. Ямненко Г. Креативність як умова підвищення конкурентоспроможності підприємства URL: <https://doi.org/10.22178/pos.67-5> (Дата звернення 30.10.23)

REFERENCES

1. Havrysh O. M., Pyl'nova V. P., Piskovets' O. V. (2020) Innovatsiyne pidpryyemnytstvo: sutnist', znachennya ta problemy v suchasnykh umovakh funktsionuvannya URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.12.109> (Data zvernennya 30.10.23)
2. Hrabovs'ka I. Suchasni aspekty rozvytku innovatsiynoho pidpryyemnytstva na zasadakh kreatyvnosti URL: <https://elar.khmnmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fcda7243-0016-47ef-9265-781a7be2915d/content> (Data zvernennya 01.11.23)
3. Rud' N. (2022) Kreatyvnist' v upravlinni innovatsiynoyu diyal'nistyu pidpryyemstva URL: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-2-9> (Data zvernennya 29.10.23)
4. Yamnenko H. (2021) Kreatyvnist' yak umova pidvyshchennya konkurentospromozhnosti pidpryyemstva URL: <https://doi.org/10.22178/pos.67-5> (Data zvernennya 30.10.23)